

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak helyben, házhoz bringva:
Félféve 3 kor. 50 fill. | Egy hére 60 fill.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos:
Dr. Kiss Pál. Telefon-száma: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " | Egy hére 1 " 20

Európa válsága.

Németország háborút izent Oroszországnak. A német császár személyesen buzdítja katonáit.

Az európai nemzetek fegyverkezései.

Anglia utolsó kísérlete.

Jönnek az amerikai magyarok.

Makó, aug. 3.

A monarchia és Szerbia konfliktusa európai válsággá nőtt. A nemzetközi feszültség elérte tetőpontját, rövid idő alatt el fog dőlni a kérdés, hogy a diplomácia tárgyalásainak lesz-e valami békés eredménye? Ma már egész Európa fegyverben áll. A világháború réme csatasorba állítja a legnagyobb és legkisebb országok népsit egyaránt.

Oroszország kétszínű, perfid magatartása immár odakényszerítette Németországot, hogy ne várja tovább az oroszok halogató taktikáját, hanem maga lépjen fel támadólag a nagy orosz kolosszus ellen.

A kocsa hát eldőlt. Ki tudná megmondani, hol fog megállni. A mai nap híreiről a következő tudósításaink szólnak:

Németország megizente a háborút Oroszországnak.

Németország nem védekezik, hanem támad a perfid Oroszország ellen.

Érk. aug. 3. d. u. 1 óra.

A pétervári távirati iroda jelenti, hogy a német nagykövét tegnap este 8 órakor kormánya nevében Oroszország külügyminiszterének a hadüzenetet átnyújtotta.

A német császár szözeata a néphez.

Berlin, aug. 3.

Berlinben folytonosan tüntetnek a háború, Vilmos császár és a hármass szövetség mellett. Tegnap este hatalmas emberáradat a császári kastély elé ment és izzó lelkesedéssel ünnepelte az uralkodócsaládot. Vilmos császár viharos óvációk közben a következő beszédet intézte a néphez:

— Nehéz óra következett el Németországra. Irigyeink mindentől a jogos önvédelemre kényszerültek. Kezünkbe nyomták a kardot. Remélem, hogy

ha fíradószálmának nem sikerül az utolsó órában, hogy ellenfeleinket belátásra bírjam, és a békét fenntartsam. — a kardot Isten segítségével úgy forgatjuk, hogy becsülettel helyezhetjük majd vissza hüvelyébe. A háború temérdek vér és pénzáldozatot kívánna a német néptől, de megmutatnók ellenségeinknek, mit jelent az megtámadai Németországot. És most Istennek ajánlak benneteket. Most menjétek a templomba, térdelejték le Isten előtt és kérjétek segítségét derék hadseregünk részére.

Számsz nem akaró hoch és hurrá kiáltások fogadták a császár szavait, majd hazafelé dolok hangzottak föl. Amikor kevéssel utóbb a császári pár nyílt autón eltávozott a palotából, újból lelkes óvációkban részesítették.

Az északi államok semlegessége.

Svédország, Norvégia és Dánia.

Stockholm, aug. 3.

A svéd kormány elhatározta, hogy az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közötti háborúban Svédország semleges marad.

Krisztiania, aug. 3.

A külügyminisztérium közlése szerint intézkedések történtek Norvégia semlegességének megvédelmezésére.

Kopenhága, aug. 3.

A külügyminisztérium közli: Minthogy Ausztria Magyarország és Szerbia közötti háború, a dán kormány elhatározta, hogy a háború alatt teljesen semlegességet tanusít.

Hadiállapot Finnországban.

Pétervár, aug. 3.

Cári ukáz Finnország és finn vizek területére a hadiállapotot rendeli el.

Belgium mozgósít.

Brüsszel, aug. 3.

A belga kormány elrendelte a mozgósítást.

A svájci mozgósítás.

Berlin, aug. 3.

A svájci szövetségi tanács a svájci szövetséges hadsereg azonnali mozgósítását határozta el.

Hollandia készülődései.

Amszterdam, aug. 3.

A nemzetközi feszültség folytán a hollandi kormány a határon különböző rendszabályokat léptetett életbe. A vezérkari főnökök Németországból visszahívták. Sok tiszt jött önkénti vissza. A behívott tartalékosokat továbbra is fegyver alatt tartják. A Rajna torkolatában, valamint Scheveningen kikötőjében is valamennyi uszályi a kormány lefoglalta. A Vaalhidat gyarmatcsapatok szállíták meg. Gennep és Mookba szintén mentek gyarmatcsapatok. A lakossággal közölték, hogy a hidakat esélyeg levegőbe kell röpteni. Zutyphe-nél az Yssel hidat szintén katonák őrzik. Ymuiden erődöt mozgósították.

Az államtanácsot sürgősen ülésre hívták össze, hogy az intézkedéseket hagyják jóvá. A hadsereget fegyverben tartják. A miniszertanács újabb rendkívüli ülését minden percben várják.

Görögország magatartása.

Atén, aug. 3.

A monarchia és Szerbia ellenséges viszonya itt mély hatást keltett és aggodalommal néznek a jövő elé. A helyzeti Görögországra nézve nagyon kritikus. Attól tartanak, hogy Belsőhária kihasználja az ujjongó teremtelt helyzetet és erőszakosan megkísérli a bukaresti béke megváltoztatását, a minthogy Törökország is hasonló lépésre készül. Belgrád bombázásáról, valamint a víchnitzai társasági harcokról szóló nagy jelentéseket nagy izgalommal fogadták.

Korfu, aug. 3.

Az osztrák-magyar flotta előkészületeket tett arra, hogy Görögország fegyveres közbelépése esetén blokkolja a görög kikötővárosokat. A görög támogatásra Szerbia aligha számíthat.

Jönnek az amerikai magyarok. Együtt a magyar haza mentésében.

Newyorki jelentés szerint az oltani osztrák-magyar konzulátuson óriási számban jelentkeztek az osztrák és magyar állampolgárok, a háborúban való részvételre. A konzulátus épületét formálisan megozlromolják a harci vágytól égő honfiak tüzeire. A washingtoni osztrák-magyar nagykövetség már intézkedett, hogy a mozgósított tartalékosok hazájukba visszatérjenek.

Anglia utolsó kísérlete.

Páris, aug. 3.

A „Temps“ jelenti, hogy az angol kormány kérdást intézett a német kormányhoz, hogy milyen formában lehetne még a békét megmenteni?

Franciák a nemzetközi jog ellen.

Berlin, aug. 3.

Érk. d. u. 2 óra.

Ma délelőtti francia aviatikusok Nürnbergben bombát dobáltak le. Minthogy Németország és Franciaország között hadüzenet még nem történt, a nemzetközi jogon sérelem eseti.

Lázadás Ujszerbiában.

Szaloniki, aug. 3.

Üszkübből érkezett jelentések szerint, Ujszerbia több helyén az utóbbi napok alatt nagy lázadások történtek. Koszovóban a mohamedán katonakötelezettek egy nagy része vonakodik a hadseregbe lépni. Sok katonakötelezett elhagyta lakását és a hegysekbe vonult vissza. Üszküb és Prizrend környékén, ahol a hatóságok erősebb rendszabályokhoz nyultak, nyílt lázadásban törték ki. Prilep és Köprüllünl is kitörték a lázadások a bolgár lakosság körében.

Harcok Belgrád körül.

Csatározások a Duna partján s a zimonyi hid körül.

Belgrád ostroma kedden éjszaka kezdődött. A városban a készülődésnek nyoma sem látszott. A Duna-parton nem világítottak a sétatér lámpái s a víz szélén lassu árnyak mozogtak: a katonapozíciók. Néha-néha, hol közelebből, hol távolabbról belezúgott a csendbe egy kiáltás:

— Hoó! Wache vorbei! (örség előre)!

Fél tizenkötökor egyszerre hatalmas dörrenés rázza meg a levegőt, aztán mintha vaslemezekre ezernyi szöveg dobálnának, úgy hangzik ezerrel lövés a Duna felől. Senki sem tudja mi történt. Kérdőszózkodás hangzik mindenfelől.

— A szerbek állítottak?
— Nem. A mieink löttek!

Közben egyre csattannak a lövések a Kalimegdánból, a Száva hidja felől berregnek a gépfegyverek. A Kalimegdánból egyre ropognak a fegyverek. Egyszerre csak felvillan egy monitor fény-szórója, nappali fénybe borítja a belgrádi várat és a kaszárnját, Hunyadi János ősi sáncát. Aztán egy dörrenés, majd még egy, három, négy. Belgrád bombázása megkezdődött.

A hid felől az ágyunál is erősebb dörrenés hallatszik, majd a sötétségben kiemelekedik egy égnektörő lángoszlop, utána, mintha valami zuhanna, vasdarabok csörögnek. A szerbek felrobbantották a hidat.

A város felől katonai csapatok futnak a hid felé s eltűnnek az éjszakában. Két óra tájban megdördül egy ágyulövés. A tüdő oldalán, a sáncok fölött robban. A szerbek is rákezdik. A Topcsideren megdörren egy ágyu, aztán újra egy. Egyik golyó elvágta a pályaudvar fölött, a másik beleesik a vízbe. Előbb egy shrapnel robban az erdővel borított domb fölött, aztán megint egy. A szerbek sem hagyják magukat. Visszalönek. A mi tüzeink néhány tarackot küldenek a dombtető felé, ott egymástól elhallgatnak az ágyuk. Hszjalodit. A szerb ütég le van szerelve, de ennél erősebben folyik a puskatűz. A vártokról. A víz fölött levő legelső fal lőréséből egyre lövöldöznek a monitorok felé. Az acélemezek folyton pattog a golyó, de kárt nem tesz.

A vasúti hidnál kétségbeesetten erőlködnek a szerbek, hogy újból feljuthassanak rá és a második részét is felrobbanthassák, de

a gépfegyverek tüzevel kaszárlák őket.

Végre is visszahúzódnak. A Szávaron a szerbek a töltés mögé húzódnak. Testüket védi a sánc, fejük a sin, csak a sapka látszik ki mögüle. A puskát a talpfák között dugják köröszül s úgy tüzeinek. A bakák azonban nagy szerűen lönek. Hol itt, hol ott emelkedik fel a sinek mögül egy egyenruhás alak, akit fejbe talál a golyó, hogy a következő pillanatban halva boruljon hátra, a mi táborunkban még nincs halott. Mindössze két könnyű sebesültet kötözték be.

Egyre világosabb lesz, de olyan sűrű a füst az egész környéken, hogy az ember alig lát tőle. A Laudon sáncokból egy újabb golyó repült a Kalimegdán felé. Egyenesen a löporos toronyba. Hatalmas dördülés, lángoszlop az épület ezer darabban hull szét. Egy shrapnel a vasúti vámházat veti szét.

Igy tart ez reggel kilenc óráig. Akkor csend lesz. A monitorok eltávoznak, a várból megszűnik a puskatűz, csak a hidon ropognak a fegyverek tovább.

A Burmarói vöröskeresztes bakák két halottat hoznak hordágyon. Az első áldozatokat. Mind a kettő magyar baka s mind a kettőnek Kovács a neve. Az egyik János, a másik István.

Amerre megy a szomorú menet, az emberek leveszik a kalapjukat. A Burmára municiót kellene vinni. De az út nagyon veszélyes. Egy Berecz nevű káplár vállalkozik rá, hogy csónakon kísérelje a töltényeket a legényeknek, akik

éppen másfél napja vannak szolgálatban, a legelső tüzvonalban. Beül egy csónakba. Akkor derül ki, hogy nem tud evezni. Egy vasúti gyskornok beugrik a csónakba. Elindulnak. Alig vannak kétszáz méternyire a parttól, amonnan felől megindul a tüzeies. A káplár lebukik. A vasutas kiugrik a csónakból, fogja közé a kapja annak kötelét s uszva húzza ki a csónakot előbb a Burma végéig, ahol átadja a töltényes dobozokat, azután ugyanugy hozza vissza a sebesült káplárt a partra. Így teremnek a hősök.

Szerdán délután négy órától este nyolcig csaknem szakadatlanul bömöbölnek az ágyuk. A belgrádi olajgyár kigyulladt. Nyolc óra tájban motor berreg a fejük fölött. Repülőgép! Magasan kóvályog, nem is látjuk, csak a gép zugását halljuk. Aztán az is elhal. Egyszerre, mintha a felhők közül jönne, hatalmas sugárkéve omlik le Belgrádra, nappali fénybe vonja a Kalimegdánt. A várból gépfegyverekkel tüzeiesnek a magasau száguldó ellenség felé, de nem tudják eltalálni. Az aeroplán vagy öt percig elmarad Belgrád fölött, fényezőről felkutatják a vár minden zugát, majd elkalandoznak a Topcsider felé a hidfőhöz, a branyicai táborba, aztán újra a mi fejük fölött berreg a motor: a gép szerencsésen visszaérkezett. A tüzeies elhal. A hid felől is csak itt-ott hangzik egy-egy elárvult puskalövés. Sötét este van.

Este kilenc óra körül újból megkezdődött odakünn az ágyuk koncertje.

Igy folyik éjjel. A hadisziget végén ott áll az egyik monitor a fényezőjével rávilágít a Kalimegdánra. A tisztek meg távcsővel nézik a fedélzetről, hol mozdul meg valami árnyék. Aztán rögtön belelőnek. Közben a hidfőnél levő másik fényező a Topcsideren világitja meg, a Laudon-sáncok ágyul meg beletüzeiesnek a sugárkéve közül középebe. A levegő tele van löporfüsttel, a föld dűbörög, a körültekvő dombok számszorosan visszahangzanak minden dördülést. A belgrádi vár sáncából szüntelenül szól a puszka, kelepel a gépfegyver, a hidon pedig egyik sorfűz a másik után csattan. Így tart ez három óráig. Akkor megint csend lesz. A monitor visszahúzózik a Danán, a sáncok ágyul elhallgatnak s elsőjeitől a hidfő fényezője is. A szerbek összelöttek.

Világosodik. A Duna felől egy hajó tart Belgrád felé. A Dunagőzhajós Társaság Alkotmány nevű vontató gőzöse két uszályt kapcsol maga mellé, hálót feszített az orrára s indul a Szávára, hogy kifogja az aknákat, amiket a szerbek az éjszaka belezestettek a vízbe, hogy felrobbantsák a monitorokat. A hajó egyenesen a vár alá tart. Irózatos géppuskatűz fogadja. A kormányház szillánkokra hull szét.

Gramsberger Mihály, a kormányos, halva bukik le a fedélzetre. Ellinger József, a kapitány ugrik a helyébe. Két perc múlva halott ő is. A második kormányos, Kóbor Ignác, két golyóval a mellében visszafordítja hajót. Mire a Dunára érnek, sülyedni kezd.

A szerb gépfegyverek tenyérszínű lnykakal vágta rajta s azokon tódul be a víz. Nagy kinnal parfot ér az uszály, két halottal, egy

csomó sebesülttel a hátán. Aztán újra megkezdődik a bombázás. Előbb a Laudon-sáncok, aztán a közvetlenül a pályaudvar háta mögött az éjszaka felszerelt Princz Eugen sáncok kezdenek el dolgozni. A golyók ott rebannak a hidfőnél és a városon túl a branyicai sáncok fölött.

Az első szerb sebesültek.

Bukarest, aug. 3.

Az Adevurulnak jelentik Szófia-ból: A bolgár lapok Nisből azt a jelentést kapták, hogy tegnapelőtt érkeztek oda a háboru sebesülte. A sebesülteket meglátogatta Péter király. A sebesültek megérkezése mély hatást tett.

A trónörökös Budapesten.

Óriási óváclóval fogadta Budapest népe.

Károly Ferenc József trónörökös és neje Zita főhercegnő — mint előre jeleztük — tegnap, vasárnap délután Budapestre érkezett. A főváros ünnepi díszet öltött ez alkalomra. A házak fellobogóztva, virágokkal, szőnyegekkel voltak díszítve.

A pályaudvaron Tisza István gróf miniszterelnök Andrássy Gyula gróffal s számos főúri és hivatalos notabilitással fogadta a trónörökös párt. Bárczy főpolgármesterhelyettes üdvözlő beszédet tartott, melyre a trónörökös így válaszolt:

Ő felsége, akit nehéz uralkodói gondok visszatartanak, egem méltóztatott megbízni, hogy a mai szomora időben a magyar székes fővárosba jöjjenek. Ezen szívem óhajának megfelelő megbízás a legmélyebb örömmel tölti el. Emelkedett érzésekkel jöttem most Magyarországra, midőn a magyar nemzet élén az ország fővárosában osztrák, párt, felekezet és nemzetiségi különbség nélkül öröklött király-hűségben, lelkesben mutatkozó hazafisággal egybeforrva lélekemelő látványt nyújt. Büszkeséggel és bizalommal tölti el, hogy a nemzet múltja legnagyobb korszakához legnagyobb elszántással és áldozatkészséggel és legteljesebb együttérzéssel bizalommal megy elébe a sors által reá mért megpróbáltatásnak. Ezen érzelmeiktől áthatva szívem mélyből mondok köszönetet polgármester urnak a lelkes fogadtatásért.

A trónörökös párt ezután óriási közönség sortala és dörgő óváclói között a várba hajtatott.

Milits János „nem nagyszerb.”

Milits János nagylakikereskedő, mint nagyszerb ábrándozóról írt mai közleményük — mint bennünket hivatalos helyről értesítettek — téves információ alapján. Milits — mint a hivatalos értesítés mondja — nem tartóztatták le.

A népfőlkélok a kaszárnákban.

A kaszárnákban és kaszárnákba átalakított iskolákban már ország-szerte erősen folyik a népfőlkélok beöltöztetése. A kincstár bőven el van látva kitűnő monduranyaggal, a hadsereg és a honvédség, kiegészítésére alkalmazandó népfőlkélokot ugyanolyan ruházattal, fegyverekkel és felszereléssel látják el, mint a hadsereg, illetve honvédség kötelékébe tartozók. A többi népfőlkélok legénység, amely egyéb hadi szolgálatra fog alkalmaztatni, tulajdonképpen katonai szervezeti testet nem képez s így sem fegyverzetet, sem katonai ruházatot és felszerelést nem kap, csak nemzetiszínű karszalagot fog viselni a balkaron.

A népfőlkélok tisztek fegyverzetüket, felszerelésüket és ruházatukat, lovasított tisztek a lőszerelményt is maguk tartoznak beszerezni, amely célra megtelelő beszerzési átalányt kapnak. A gyalogsági tisztek fejérent 300 koronát kapnak, amit nyomban ki is fizetnek. A tiszti uniformisok is ugyanolyanok, mint a rendes hadseregben, csak a rendfokozati jelvények és a gombok fehérek. A lovakat a kincstár adja.

A gyalogszolgálatnál minden ember kap egy szurronnyal ellátott löfegyvert, egy dorékszijat két tölténytáskával, egy fegyverszijat, egy szubonyt, egy nadrágot szijja, egy pár bakancsot és egy pár csizmat, egy tábori sapkát, egy karkötőt, egy tábori fűződénynt hordszijjal két emberre, egy evőesőszét, egy tábori palackot, egy kenyértárisznyát, egy igazolványt tokkal, az altisztek egy kardbójót és börtárcát, végül 72 töltényt.

A honvédszáraknál egy kara bélyt, forgópisztolyt, avagy pisztolyt, egy kardot s a gyalogságnál fős felsorolt tárgyakat és végül karabá-lyonként 50, forgópisztolyonként 30, pisztolyonként 24 töltényt.

A hadsereg és a honvédség kiegészítésére szolgáló legénység oly felszerelést és öltözetet kap, mint az a csapat, amelynek kiegészítésére rendelve van, még pedig az illető csapat pórtaktári készletéből. Egyéb szolgálatra rendelt népfőlkélok-osztályok, vagy egyes egyének rendelkezésükhez képest loznak felszerelve, szem előtt tartásával annak az elynek, hogy oly népfőlkélok, akik valamely csapatnál szolgálnak, lehetőleg annak öltözetét és felszerelését viseljék.

Házvezetőnek ajánkozik 36 éves asszony magános urhoz. Cim a kiadóhivatalban.

LEGUJABB.

A franciák indokolják, hogy miért mozgósítottak.

Érk. éjjel 11 óra.

Párisi jelentés szerint Poincare kormány tagja kiáltványt intéztek a francia nemzethez, melyben Franciaország mozgósítását mindenekelőtt azzal indokolják, hogy több állam mozgósította hadseregét, még olyanok is, melyek a semlegesség által védeve vannak. A kiáltvány ezután azt fejteti ki, hogy Franciaország mozgósításának nincs más célja, mint a jelen viszonyok közt a becsületese béke biztosítását célzó törekvés. Áthatva a béke iránti forró vágytól, megtette a kormány a szükséges elővigyázati intézkedéseket és folytatni fogja diplomáciai működését. Bizik a sikerben és a francia nemzet hazaszeretletében.